

गौतमबुद्ध सन्देश

www.gautambuddhasandesh.com

राष्ट्रिय दैनिक

चिसो मौसममा मुटुलगायत स्वास्थ्य समस्याबाट बच्न

- चिसोमा बाहिर ननिस्कौ ।
- धुम्रपान मद्यपान नगरौ
- रुघाखोकी लामनबाट बचौ
- चिल्लो तथा वोसोयुक्त खानेकुरा नखाऔ
- शारीरिक व्यायमलाई निरन्तरता दिऔ
- हृदय रोग, मोटोपन, कोलेस्ट्रॉल, रक्तचाप, मधुमेहजस्ता समस्या भएका व्यक्तिले स्वास्थ्य परीक्षण गरौ ।
- जाडोको जोखिबाट आफु पनि बचौ र अरलाईपनि बचाऔ ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

वर्ष ८

अङ्क : २७३

२०७९ माघ २६ गते विहवार

9 Feb. 2023, Thursday

पृष्ठ सङ्ख्या : 8

मूल्य रु.: ५/-

राष्ट्रिय सभामा एमालेका कुमार दसौं दी निर्वाचित

गौतमबुद्ध सन्देश

दाङ, २५ माघ ।

लुम्बिनी प्रदेशमा भएको राष्ट्रियसभा उपनिर्वाचनमा नेकपा एमालेका उम्मेदवार कुमार दसौं दी निर्वाचित भएका छन् ।

उनले नेपाली कांग्रेसका माधव आचार्य र नागरिक उन्मुक्ति पार्टीका राजेन्द्रवीर रायलाई पराजित गरेका हुन् । दसौं दीले ४ हजार २६ मतभार पाए भने कांग्रेसका आचार्यले ३ हजार ७२० र नाउपाका रायले

१४० मतभार पाए । दसौं दीलाई नेकपा एमाले र नेकपा माओवादी केन्द्रसहित सत्ता गठबन्धनका दलको समर्थन थियो । निर्वाचनमा प्रदेश सभा र स्थानीय तहका प्रमुख र उपप्रमुख गरी कुल ३०५ मध्ये ३०४ मत खसेको थियो । प्रदेशसभातर्फ ८७ र पालिकातर्फ २१८ मध्ये २१७ मत खसेको प्रदेश निर्वाचन कार्यालय दाङका सूचना अधिकारी गेहेन्द्र कुँवरले जानकारी दिए । रुपन्देही मर्चाबार गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष आशा सिंह भने अनुपस्थित भएकी थिइन् ।

लुम्बिनी सरकारको प्रमुख राजनीतिक सल्लाहकारमा न्यौपाने

गौतमबुद्ध सन्देश

बुटवल, २५ माघ ।

लुम्बिनी प्रदेशका मुख्यमन्त्री लिला गिरीले प्रमुख राजनीतिक सल्लाहकारमा रुपन्देहीका दधिराम न्यौपानेलाई नियुक्त गरेका छन् । मुख्यमन्त्री र मुख्यमन्त्रीको पारिश्रमिक तथा सेवा सुविधासम्बन्धी ऐन २०७५ को दफा १० बमोजिम गिरीले सचिवालय विस्तार गरेका हुन् ।

अहिलेको प्रदेश सभा सदस्य चुनावमा निर्वाचित न्यौपाने तत्कालीन नेकपामा विवाद हुँदा माओवादी केन्द्र छाडेर एमाले रोजेका थिए । गत मंसिरको प्रदेश सभा सदस्य निर्वाचनमा रुपन्देही १ (२) मा उनी कांग्रेसका अब्दुल रज्जाकसँग पराजित भएका थिए । प्रमुख राजनीतिक सल्लाहकारले राजयमन्त्री सरह सेवा सुविधा पाउँछन् । यस्तै मुख्यमन्त्री गिरीले बाँकेका गोपाल गिरीलाई आफ्नो सचिवालयको जनसम्पर्क सल्लाहकारमा नियुक्त गरेका छन् । संसदीय दल नेताको हैसियतमा मुख्यमन्त्री गिरीले रुपन्देहीका तुलसीप्रसाद चौधरीलाई

प्रमुख सचेतक र रेखाकुमारी शर्मालाई सचेतक नियुक्त गरेका छन् । यसअघि मुख्यमन्त्री लीला गिरीले प्रमुख स्वकीय सचिव, प्रेस संयोजक, स्वकीय सचिवसहित पाँच जनालाई सचिवालयमा नियुक्त गरेका थिए । गिरीले बुटवलका कृष्ण कुमाललाई प्रमुख स्वकीय सचिव, दाङका टीका बस्नेतलाई प्रेस संयोजक, सचिवालयमा रुपन्देहीका अमृत गिरी र दाङका पुष्पराज अधिकारी र कम्प्युटर अपरेटरमा दाङका विपीन केसीलाई नियुक्त गरेका थिए । यसअघिका मुख्यमन्त्री कुलप्रसाद केसीले १८ जनाको सचिवालय बनाएर आफन्तहरु नियुक्त गरेको भन्दै चर्को आलोचना भएको थियो ।

भारतीय पर्यटकका कारण

वैकल्पिक मार्ग बन्दै कालीदह नाका

तेजेन्द्र के.सी.

बुटवल, २५ माघ ।

पछिल्लो समय नेपाल-भारत सीमा क्षेत्रमा पर्ने रुपन्देहीको लुम्बिनी सांस्कृतिक नगरपालिका-१३ स्थित कालीदह नाकामा चहलपहल बढ्दै गएको छ । सुनौली नाकाभन्दा कालीदह नाकाबाट लुम्बिनी नजिक रहेकाले यो नाकाबाट भारतीय पर्यटकहरु आउने क्रम पछिल्लो समय वृद्धि भएको हो ।

भारतीय पर्यटक ककरहवा-कालीदह नाका हुँदै लुम्बिनी आउने क्रम बढेपछि सीमा क्षेत्र गुल्जार बनेको हो । यस्तै लुम्बिनी, गैडहवा, सैनामैना, कञ्चनलगायत क्षेत्रका स्थानीयवासी पनि दैनिक उपभोग सामान खरिदका लागि भारतीय बजार ककरहवा जाने गरेका छन् ।

बेलहिया-सुनौली

नाकाभन्दा

कालीदह-ककरहवा हुँदै लुम्बिनी आउजाउ गर्न सहज भएपछि धेरै भारतीय पर्यटकले यो नाका प्रयोग गर्न थालेको लुम्बिनीका होटल व्यवसायी अक्रम खानले बताए । व्यवसायीका अनुसार लुम्बिनी आउने भारतीय पर्यटकमध्ये २५ देखि ३० प्रतिशतले कालीदह-ककरहवा नाका प्रयोग गरिरहेका छन् । पछिल्लो समय

सुनौली नाकामा भारतबाट आउने गाडी दुई तीन घण्टा जाममा पर्ने गरेका छन् । यही कारण पनि कालीदह नाका भारतीय पर्यटकका लागि वैकल्पिक मार्ग बनेको हो । कालीदह छोटी भन्सार कार्यालयका प्रमुख सुरेन्द्र भण्डारीले पनि पछिल्लो समय आफूहरुको काममा वृद्धि भएको बताए । खासगरी सुनौली नाकाबाट आउँदा

यस नाकामा दुई तीन घण्टा सवारीसाधन रोकिन्छ । दूरी हिसाबले पनि लुम्बिनीबाट कालीदह-ककरहवा नाका नजिक छ । त्यस कारण सहज मान्नेहरु धेरै छन् तर यहाँबाट ठुला गाडी चाहिँ आउँदैनन् । साना गाडी मात्रै आउँछन् ।

हुन त कालीदह रुपन्देही जिल्लाको दोस्रो ठुलो नाका हो । मानिस आउजाउ हिसाबले पनि बेलहिया-सुनौली नाकापछि यो नाका दोस्रोमा पर्छ तर पनि सरकारले स्टरोन्नितामा ध्यान दिएको छैन । तर भारततर्फ राम्रो सडक बने पनि नेपाल सरकारले सडक फराकिलो बनाएको छैन ।

स्टरोन्निताको माग

पुरानो छोटी भन्सार मानिने कालीदह नाकाबाट लुम्बिनी १० किलोमिटरको दूरीमा पर्छ । सुनौली-बेलहिया नाका हुँदै लुम्बिनी २० किलोमिटर दूरी पर्छ । समयको

► बाँकी पृष्ठ ४ मा...

नारायणगढ-बुटवल सडक

चार वर्षमा २५ प्रतिशत काम

बुटवल, २५ माघ ।

पू र्व ष ष ि च म राजमार्गअन्तर्गत विस्तारका क्रममा रहेको नारायणगढ-बुटवल सडक खण्डको काम चार वर्ष पूरा हुँदा २५ प्रतिशत मात्रै पूरा भएको छ । विसं २०७५ माघ २४ मा चाइना स्टेट कन्स्ट्रक्सन इन्जिनियरिङ कर्पोरसन लिमिटेडसँग ठेक्का सम्झौता भएर सुरु सडक विस्तारको प्रगति चार वर्षमा २५ प्रतिशत मात्रै सकिएको आयोजनाले जनाएको छ ।

नारायणगढ-बुटवल सडक विस्तार योजना पूर्वीखण्ड प्रमुख इन्जिनियर रमेशकुमार दिष्टीका अनुसार गत साउन २२ मा सडक विस्तारको काम सक्नुपर्नेमा विभिन्न कारण देखाउँदै निर्माण कम्पनीले तीन सय ८६ दिन म्याद थप गराएको छ ।

‘सडक विस्तारको काम सक्नुपर्ने समयसम्म १८ प्रतिशत भौतिक

प्रगति देखिएको थियो’, इन्जिनियर दिष्टीले भने, ‘म्याद थप भएको छ महिनामा थप सात प्रतिशत भौतिक प्रगति भएको छ ।’ अहिले सडक विस्तारका लागि सबै प्रकारका कामहरु भइरहेका योजनाको पूर्वीखण्ड प्रमुख दिष्टीले बताए ।

नारायणगढ-बुटवल सडक विस्तार योजनाको पूर्वीखण्डका सूचना अधिकारी इन्जिनियर धिरज ढकालले अहिले व्यवस्थित तरिकाले सडक विस्तारको काम भइरहेको बताए । ‘अहिले यस खण्डमा कल्भर्ट निर्माण, साना पुल

निर्माण, ठूला पुल निर्माणका कामहरु भइरहेका छन्’, उनले भने, ‘गैँडाकोटको भैंडावारी क्षेत्रमा करिब एक किलोमिटर क्षेत्रमा अक्स्पलट (कालोपत्र)को काम गरिएको छ ।’ भैंडावारी क्षेत्रमा एकतर्फी अक्स्पलटको काम भइरहेको भन्दै इन्जिनियर ढकालले सबबेस (कालोपत्र गर्नुपूर्वको अवस्था)को काम एकतर्फी १४ किलोमिटर क्षेत्रमा सकिएको बताए ।

सडक विस्तारको कामसँगै सडक विस्तारका लागि सडक किनारामा रहेका अवरोधहरु हटाउने काम भइरहेको उनको भनाइ छ । ‘सडक मापदण्डमा पर्ने दाउने क्षेत्रका २५ वटाबाहेक सम्पूर्ण रुख कटानको काम सकिएको छ’, इन्जिनियर ढकालले भने, ‘विजुलीको पोल सार्ने काम पनि ३५ प्रतिशत सकिएको छ ।’

सडक विस्तारका लागि २७

► बाँकी पृष्ठ ४ मा...

पोलका तार हटाउन सिद्धार्थनगरको सात दिने अल्टिमेटम

भैरहवा, २५ माघ । (गोबुस)

सिद्धार्थनगर नगर क्षेत्र भित्र विद्युतीय तारहरु व्यवस्थित गर्न सिद्धार्थनगर नगरपालिकाले सात दिनको अल्टिमेटम दिएको छ ।

विद्युतीय पोल प्रयोग गरी अव्यवस्थित तरिकाले तानिएको र प्रयोगमा नरहेका अनावश्यक अष्टिकल फाइबर, केबल पोलमा जथाभावी भुन्ड्याइएका उपकरणहरुका कारण शहर कुरूप भएको भन्दै तार हटाउने पहल थालेको हो । नेपाल टेलिकम र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको पोलमा टागिएका तारहरुलाई व्यवस्थित गर्न नगरपालिकाको कार्यालयले सम्बन्धित कार्यालयहरुलाई

पत्रचार गरेर सात दिनको अल्टिमेटम दिएको छ ।

पोलमा यत्रतत्र टागिएका इन्टरनेट, विद्युत् र टेलिकमका तारले नगरको सौन्दर्यकरणमा प्रभाव परेको साथै बजार क्षेत्र समेत कुरूप देखिएकोले पोलमा टागिएका तारहरुको व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित कार्यालयहरुलाई पत्रचार गरेर अनुरोध गरिएको सिद्धार्थनगर नगरपालिकाका प्रमुख इशितयाक अहमद खानले बताए ।

पोलमा सम्बन्धित कार्यालयले वर्षौंदेखि यत्रतत्र तार टाँदै आएको, तर व्यवस्थित गर्नतर्फ चासो नदेखाउँदा शहर नै कुरूप देखिएको छ ।

int'l education
#ThinkBIG

STUDY ABROAD

AUSTRALIA | UK | USA | CANADA
NEW ZEALAND | IRELAND | INDIA

TEST PREPARATION

IELTS . PTE . GMAT . SAT . TOEFL

+977-9857015982 | www.hubintl.edu.np | Bhairahawa, Nepal.

समयमै बजेट खर्च गर

चालू आर्थिक वर्षको ६ महिना बितिसक्दा अधिकांश मन्त्रालयले बजेटको ४० प्रतिशत पनि खर्च गर्न सकेका छैनन् । सरकारले हालसम्म पुँजीगततर्फ १४.०५ प्रतिशतमात्रै खर्च गर्न सकेको छ । पुँजीगत भनेको विकास निर्माण योजनाको लागि विनियोजित बजेट हो । सरकारले विकास निर्माण कार्य समयमै शुरु गर्न नसक्दा आर्थिक गतिविधि समेत ठप्प भएको छ । संघीय सरकारको अवस्था जे छ, सातै प्रदेशका सरकारको अवस्था पनि उस्तै छ । सरकारले पुँजीगत खर्च गर्न नसक्दा विकास निर्माणको गति रोकिन्छ नै अर्थतन्त्र पनि चलायमान हुन सक्दैन । देशको अर्थतन्त्र शिथिल छ, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा तरलता अभाव छ । सरकारले पैसा खर्च गर्न नसकेपछि त्यसको असर समग्र अर्थतन्त्रमा परेको छ । निर्माण सामाग्री छड, सिमेन्ट, गिट्टी, वालुवाको खपथ भएको छैन । रोजगारीका अवसर प्रभावित भएका छन् । राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाको निर्माण समेत सुस्त अवस्थामा छन् । सरकारको उच्च प्राथमिकतामा राखिएका योजनाको अवस्था त सुस्त छ भने अरु विकास आयोजनाहरूको निर्माण पनि शुन्य बराबर छ ।

विनियोजित बजेट समयमा खर्च नहुने प्रवृत्ति नौलो भने होइन । बिगतको अनुभवका आधारमा नयाँ संविधान जारी हुँदा जेठ १५ गते बजेट ल्याउने संबैधानिक व्यवस्था नै गरिएको छ । किनकी यो संविधान जारी हुनु अधिसम्म असार अन्तिम वा साउनको पहिलो दिन बजेट आउने, त्यसलाई छलफल गरी पारित गर्दा भदौ लामे र खर्चको अख्तियारी पाएर ठेक्का पट्टा हुँदासम्म सात-आठ महिना नै बित्ने अवस्था थियो । नयाँ संविधानले जेठ १५ मा बजेट जारी भएपछि असारभित्र पारित गरेर साउन लामनासाथ खर्चको अख्तियारी दिने कानुनी प्रावधान छ । यद्यपि बजेट कार्यान्वयन प्रक्रिया बेलामा सुरु हुँदैन, अख्तियारी प्रदान बेलामा हुँदैन । सरकारी अकर्मण्यताकै कारण बजेट कार्यान्वयनमा कमजोरी हुँदै आएका छन् । ठेक्का लागि सकेका योजनाहरूमा पनि अनेक बहानामा काम रोकिने गरेको छ । निर्माण ब्यवसायीलाई ठेक्का लिएको काम समयभित्रै सक्नैपर्ने बाध्यात्मक ब्यवस्था लागु गर्न नसकेसम्म यो समस्या समाधान हुन नसक्ने देखिएको छ । समयमा काम नगर्ने ब्यवसायीलाई उल्टै क्षतिपूर्ति दिने गरी सेटिङ्ग मिलाइन्छ, जसले गर्दा राज्यलाई नोक्सान तथा कर्मचारी र ठेकेदारलाई मालामाल हुने गरेको छ । देशको ढुकुटीमा भएको पैसा खर्च गर्न समेत असफल हुने सरकारबाट जनताले अरु के अपेक्षा गर्ने ? विधि र प्रक्रिया पुर्‍याएर ठूलाठूला विकास आयोजना निर्माण गर्दै राज्यको ढुकुटी खर्च गर्न प्रत्येक सरकार अक्षम हुनुले राजनीतिक नेतृत्वमाथि पनि प्रश्न खडा भएको छ । कर्मचारी बाधक छन् भने कार्वाही गर्नुपर्‍यो, ऐन बाधक छ भने संशोधन गरेर अनुकुल बनाउनु पर्‍यो । तर बजेट खर्च गर्न नसक्नुको जिम्मेवारी मन्त्री/प्रधानमन्त्रीले लिनैपर्छ । एक बर्षको कुरा भए यो सरकारले नसकेको हो अर्कोले त गर्ला नि भन्ने आशा हुन्थ्यो ।

kmlfjlm)&!—%&)*##*
सिद्धार्थ इन्जिनियरिङ्ग
c~rnk/-(, l;4fygfu/, e}xjff
हात्ता सेवाहरू:
s}f's uf0l08E, Ans}f]/E, x}Bl;6 sl6E
lkml6E, d}g nf0g af]/E ;fy}0lGhlgol/E
;DaGwLt ;Dk0f{sfo{s}zn blf sf/Lu/af6
Uof/J6Lsf ;fy ul/G5 .

रोजिना ज्वेलर्स
cfj;|ltof-@, k8\ /L, ?kGb}L
-c~rnk/ e}xjfsf]r}k}f6 cufi8 klZrd ;f08df_
982440861
9809543952
cfwlgS tyf k/fgfj]l8hf0Gdf ;g rffsf /J8d} cfsifS
uxgf sDko6/ dM0daf6 gfk}tf} u/L kfgpgSf ;fy}
k/fgf]uxgf ;& ;f6g' k/fif xfd.lnf0{;Dengxf} \.

ज्योती नास्ता तथा फलफुल पसल
cfj;|ltof-@, k8\ /L -kg ky_ ?kGb}L
प्रो. विरेन्द्र गुप्ता
9817596296
9817436690
xfgdLsxf}xf} 8]ne/Lsf] ;ljwf klG 5 .

k} 1fg} >J7
सिद्धार्थ शुभलक्ष्मी हार्डवेयर
cfj;|ltof-!, k8\ /L, ?kGb}L
9857010035
xfdf ;jfx?M 3/ lgd}f0f}V GI, PPR, PVC, CPVC kf0k
tyf lkml6Esf ;fy}xf8}b/sf ;Dk0f{;fdfgx?
;ky dM0df kf085 .

तपाईं हाकी आफ्नै सुन्दर नजारी कैरहवावा
सम्पूर्ण परिक्षण
तथा प्रयोगशाला
नेशनल प्याथ ल्यावको शुभारम्भको अवसरमा माघ महिनाभरी विविध ल्याव टेष्टमा विशेष छुटको व्यवस्था छ ।
सम्पर्क
नेशनल प्याथ ल्याब
थापा सदन, सिद्धार्थनगर-७, बर्मेलीटोल, नयाँसडक
०७१-५९१८८४, ९८५७०१७३८, ९८५७०५९३२२
राजधानीबाट

आत्मदाह दुरुत्साहन र सरकारको दायित्व

विदेशमा मात्र फाटफुट रूपमा हुने गरेको आत्मदाह वा आफैंले आफैंलाई जलाई हत्या गर्ने आश्रचर्यजनक घटना नेपालमा पनि बराबर देखिन थालेको छ । इलामका प्रेमप्रसाद आचार्यले गत १० माघमा संसद् भवन नयाँ बानेश्वर अगाडि चोकमै आत्मदाह गरेर सबैलाई मर्माहत बनाए । गत माघ १५ गते नै कास्कीको मादी गाउँपालिका ४ घर भई पोरखा नगरपालिका-१३ स्थित काहुखोलामा व्यवसाय गर्दै आएका ४५ वर्षीय कृष्णबहादुर क्षत्रीले आत्मदाहको प्रयास गर्दा घरबेटी संगीता सापकोटाले बचाइन तर बचाउने क्रममा आफैं आगलागीमै परी चिन्ताजनक अवस्थामा अस्पताल पु-याएकी संगीता सापकोटाको उपचारकै क्रममा दुई दिनपछि मृत्यु भयो । यही क्रममा गत माघ महिनामै विराटनगरका व्यावसायी मोहन न्यौपानेले व्यावसायिक असफलताबाट हतोत्साहित भई आत्महत्या गरे । माघ महिनामै भएका यी घटनाले व्यावसायिक असफलताकै कारण आत्महत्या गर्नेको संख्या बढेको देखाउँछ ।

आत्मदाह आफैंमा अपराधिक कार्य भए पनि सम्बन्धित व्यक्तिकै मृत्यु हुने भएकाले कसुरदारविहीन अपराधजस्तो देखिए पनि घटनासँग अप्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित देखिने व्यक्ति पनि कारबाहीको दायरामा पर्न सक्छन् । पीडितलाई आत्मदाह गर्नेसम्मको अवस्थामा पुर्‍याउने वा त्यस्तो कार्य गराउन प्रोत्साहित गर्ने वा उक्साउने व्यक्ति यस्तो मुद्दामा दोषी ठहरिन सक्छन् । आत्मदाह वा आत्महत्या भन्नुको तात्पर्य आफूले आफ्नै जीवनलीला समाप्त पार्नु हो । यसलाई अर्को शब्दमा भन्नुपर्दा आफैं मर्नु हो । आफैंले आफैंलाई मार्ने क्रममा कसैले आफ्नै शरीरमा आगो लगाउँछन् । कसैले विष सेवन गरेर आत्महत्या गर्छन् । कसैले भुन्डिएर आत्महत्या गर्दछन् त कसैले घातक हतियार प्रयोग गर्छन् । प्रक्रिया अलगअलगै भए पनि आत्मदाह वा आत्महत्या गर्नुको उद्देश्य मृत्युवरण नै हो ।

आत्महत्या गर्ने अवस्थामा मानिस पुग्नुको मुख्य कारण पनि व्यापकै हुन्छ । पारिवारिक एवं सामाजिक जीवनयापन गर्ने क्रममा, पेसा र व्यवसाय सञ्चालन गर्ने क्रममा, आयआर्जन गर्ने क्रममा तथा विशेष इच्छा आकांक्षा पूरा गर्ने क्रममा आइलामे असफलता र नैराश्यता क्रमिक रूपमै बढ्दै गए बाँच्नुको सार भएन भन्ने अवस्थामा मानिस पुग्छ । यसरी एकोहोरिएको अवस्थामा पुगेको व्यक्तिसा सान्त्वना दिने वा उज्ज्वल भविष्यको आशाको दियो जलाइदिने दोस्रो व्यक्ति कोही देखापरे मानिसमा परिवर्तन आउन सक्छ । त्यो अवस्था नभए व्यक्ति बाँच्नुभन्दा मर्नु नै उचित भन्ने अवस्थामा पुगेर आत्महत्या गर्न अग्रसर हुन्छ । यस क्रममा उसले विभिन्न प्रक्रिया अपनाउँछ ।

आत्महत्याको कारण असीमित हुन्छ । कतिपय व्यक्तिले आत्महत्या गर्नुआगाडि यसको कारण खुलाई सुसाइड नोट छोडेका हुन्छन् । पछिल्लो समयमा सञ्चार साधनमै रेकर्ड गरी कतिले आत्महत्या गर्छन् । कतिले अत्यन्त निकटतम विश्वास प्राप्त

व्यक्ति, साथी संगतिसँगै आफू तनावयुक्त अवस्थामा पुग्नुको कारण खुलाएका हुन्छन् । उनीहरूको असामान्य व्यवहार कतिपय परिवारका सदस्यले मार्क गर्छन्, कतिले गर्दैनन् । आत्महत्याको अधिकांश घटना पछिल्लो समयमा आत्महत्या वा आत्मदाह दुरुत्साहन शीर्षकमा मुद्दा चल्ने गर्छ ।

दुरुत्साहन शब्दको शाब्दिक अर्थ अनुचित वा खराब गतिविधिमा उक्साउने वा खराब कार्य गर्न प्रोत्साहन दिने कार्य भन्ने बुझिन्छ । अपराधिक कार्यसँग जोडेर हेर्दा आत्महत्या दुरुत्साहन भन्नाले व्यक्तिलाई आत्महत्या गर्न अभिप्रेरित गर्ने कार्य भने बुझिन्छ । प्रायःगरी यस्तो कार्य गर्ने निकटतम सहयोगी विश्वास प्राप्त व्यक्ति, व्यावसायिक साझेदार, विभिन्न निकाय एवं संघसंस्था सम्बद्ध कर्मचारी जोसुकैबाट पनि हुन सक्छन् । अहिलेसम्म त आत्महत्या दुरुत्साहन घटनामा अधिकांश त निकटतम हेलमेलकै व्यक्तिउपरै कारबाही हुँदै आएको छ । तथापि पछिल्लो समयका केही घटनाको पृष्ठभूमिलाई हेर्दा दुत्साहन गर्ने निकटतम व्यक्ति मात्र होइन पेसा र व्यवसाय सम्बद्ध संघसंस्था, राज्य निकाय सम्बद्ध पदाधिकारी पनि दुरुत्साहनको कारण बन्छन् भन्ने बृहत् कोणबाटै यस्तो घटनाको अनुसन्धान गर्नुपर्ने भएको छ । राज्य निकायले मात्र होइन आमनागरिकले नै यस कुराप्रति विश्वास नगर्ला न तर दुरुत्साहनको जड व्यक्ति मात्र हुँदैन संघसंस्था र कार्यालयको भूमिका पनि दुरुत्साहनको जड हुन सक्छ भन्ने आशंकाको सम्भाव्यताप्रति माथि उल्लेखित आत्मदाह घटनालाई नै जोडेर यस स्तम्भमा चर्चा गरिएको छ ।

कसैलाई आत्महत्या गराउन, दुरुत्साहनको आरोप लागेकै व्यक्तिको भूमिका थियो भन्ने कुरा पुष्टि गर्न प्रमुख कारकतत्व मनसाय, कार्य, निजी लाभ, निजी स्वार्थ र निश्चित उद्देश्य नै हो । दुरुत्साहनकर्ता भनी अभियोग लगाइएको कुनै व्यक्ति भए, आत्महत्या गर्ने व्यक्तिको जीवित अवस्थाले दुरुत्साहनकर्तालाई पुग्ने हानिनोस्सानी दयगत उपरोक्त बुँदामा केन्द्रित रही विस्तृत रूपमा अनुसन्धान विश्लेषण गर्नुपर्नेहुन्छ । दुरुत्साहन अभिप्रेरित उल्लेखित पाँच कारकतत्वमध्ये कुनैले मृतक र दुरुत्साहनकर्ताबीचको जीवितै रहँदाको सुसम्बन्ध, तत्सम्बन्धी पृष्ठभूमि तथा त्यसप्रतिको सामाजिक एवं पारिवारिक दृष्टिकोण पारस्परिक लाभ र क्षति एवं इज्जत र प्रतिष्ठाप्रति पुग्न सक्ने असर स्पष्ट रूपमै देख्न सकिन्छ । जसले आरोपित व्यक्ति नै दुरुत्साहनकर्ता हो भन्ने पुष्टि गर्छ ।

आत्महत्या दुरुत्साहनको पूर्व पृष्ठभूमि पनि घटनाको प्रकृतिअनुसार फरकफरकै हुन्छ । दृष्टान्तका निम्ति युवा युवतीबीचको प्रेम सम्बन्धमा उत्पन्न खटपटकै कारण कुनै एक पक्षले आत्महत्या गर्‍यो भने अर्को पक्षलाई दुरुत्साहनकर्ताको आरोप लाम्न सक्छ, त्यो प्रमाणित हुने आधार पनि सजिलै फेला पर्छ । तथापि, अभियोगकर्ताको भूमिकालाई उपरोक्त पाँच कारक तत्वसँग तुलनात्मक रूपले नै हेर्नुपर्छ । सँगै बाँच्ने, सँगै मर्ने, उद्देश्यले प्रेममा बाँधिएका युवायुवतीको सुमधुर सम्बन्धबाट आफूलाई चोट पुगेको ठान्ने अर्को व्यक्ति वा तेश्रो पक्ष, जातीय संस्कार र परम्परा नमिलेको, जनजीविकाको आधारमा सुनिश्चित नभएको, उनीहरूको मिलेन दीर्घकालीन हुन नसक्ने, कसैमा चारित्रिक कमजोरी भएको, प्रेमसम्बन्ध कुण्ठित उद्देश्यमा मात्र निहित रहेको त्यसबाट आफू र आफ्नै परिवारको इज्जत र प्रतिष्ठामा आँच आउने ठानी युवायुवतीमध्येकै कुनैको अभिभावकले नै अस्वीकार गरे वा

पारस्परिक प्रेममा बाँधिएका युवायुवतीमध्ये कुनै एकले उपरोक्त आशंकाकै भरमा सम्बन्ध तोडेको कारण अर्कोले आत्महत्या गर्‍यो भने त्यो अवस्थामा अभिभावक एवं जीवित एकलप्रेमीकै भूमिका दुरुत्साहनकर्ताका रूपमा प्रमाणित हुन सक्छ ।

यो पृष्ठभूमिमा मृतककै बाबुआमा, दाजुभाइ, दिदीबहिनी मात्र होइन युवायुवतीकै अन्तर सम्बन्ध नै आफ्नो स्वार्थको बाधक बनेको ठान्ने कुनै तेश्रो व्यक्तिकै भूमिका पनि दुरुत्साहन प्रमाणित गर्ने आधार बन्न सक्छ । यसरी विश्लेषणात्मक रूपमा केलाएर हेरिए आरोपित व्यक्तिसा उल्लेखित पाँच कारकतत्व अन्तरनिहित रहेको पाइन्छ । आत्मदाह गर्ने उल्लेखित इलाम निवासी प्रेमप्रसाद आचार्यले बानेश्वरमा गरेको घटनालाई उपरोक्त कारक तत्वसँग जोडेर केलाउने हो भने यसको मोटिभेटिड फेक्टर प्रेम वियोगजस्तै पारिवारिक परिधिभित्र मात्र होइन सिंगो समाज र राज्य

आत्महत्याका बिरलै घटना व्यक्ति स्वयंसँग सठबन्धित हुन्छन् भने अधिकांश घटना दोस्रो एवं तेश्रोपक्ष सठबद्ध हुन्छन्

संयन्त्रसम्मको बृहत् क्षेत्र सम्बन्धित भएको पाउन सकिन्छ । यो कसरी भन्ने दयगतमा पनि संक्षिप्त चर्चा गरौं ।

आत्मदाह गर्नुअगाडि आचार्यले उल्लेख गरेको सुसाइड नोटको विवरण हेर्दा उनी व्यावसायिक असफलताको कारण तनावको अन्तिम चरणमा रमलिएको देखिन्छ । साथै आचार्यले व्यावसायिक असफलताकै कारण आत्मदाह गरे भन्ने कुरा पनि स्वतः पुष्टि हुन्छ, त्यो आफ्नो ठाउँमा छ । आचार्यको व्यावसायिक असफलताको कारकतत्व आचार्य स्वयंकै बानीव्यहोरा वा आचरण हो वा अन्य कुनै पक्ष यसमा सम्बन्धित छ ? अर्थात् अर्को पक्षको सम्बन्ध भए कुन पक्षको र त्यसको कारण के हो ? भन्ने कुराको आशय सुसाइड नोटले संकेत गरेको भए पनि विस्तृत रूपमा उजागर गरेको छैन । यसमध्ये अग्रस्थानमा आउने कारण आचार्यको व्यवसायबाट लाभ लिने तर आचार्यलाई त्यसको प्रतिफल नदिने अथवा नगर्दा कारोबार गर्ने व्यक्तिले आचार्यलाई धोका दिएको हुन सक्छ । त्यस्तो व्यक्ति पहिचान गर्ने र उनीहरूबीचको कारोबारको अवस्था जानकारी लिने । यसैगरी, आचार्यले कुनै वित्तीय संघसंस्था एवं कार्यालयबाट लोन लिएरै व्यवसाय गरेको तथा त्यसको दुरुपयोग आफैंले गरेर असफल बने वा कारोबार सम्बद्ध अन्य व्यक्तिको कारण आचार्य असफल भए ? आचार्यले नितान्त निजी लगानीबाटै व्यवसाय सञ्चालन गर्दा लेनदेन गरिएका व्यक्तिकै कारण टाट पल्टेको भए सुसाइड नोटमा उल्लेखित व्यक्ति नै दुरुत्साहनकर्ता हुन सक्छन् ।

वित्तीय संस्थाबाट लोन लिएर आचार्यले व्यवसाय सञ्चालन गरेको, कारोबार गरेकै व्यक्तिले धोका दिएको तथा वित्तीय संस्थाले भने चक्रवृद्धि दरमै लोन बढाइरहेको अवस्था भए व्यावसायिक कारोबारमा धोका दिने व्यक्ति र वित्तीय संस्था सम्बद्ध अधिकारी नै आत्मदाहको दुरुत्साहनकर्ता ठहरिन्छन् । यदि वास्तविकता यही भए वित्तीय संस्थाको अनुगमन नियन्त्रण गर्ने उपल्लो तहकै निकायले यसको नैतिक जिम्मेवारी लिनुपर्नेहुन्छ । आत्महत्या दुरुत्साहन मुद्दालाई अब यस्तै बृहत् क्षेत्र समेटेर अनुसन्धान गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । सम्बन्धित निकायको उदासीनताको कारण पनि तल्लो निकायको लापर्वाहीबाट पछिल्लो समयमा पीडित बन्दै आएका व्यक्ति धेरै छन् । यसमध्येकै इलामका प्रेमप्रसाद आचार्य त एक प्रतिनिधि मात्र मात्रै हुन् ।

अर्थ मन्त्रालय मुलुकको वित्तीय संघसंस्था र निकायको केन्द्रबिन्दु हो । यस मन्त्रालयको मुख्य भूमिकामध्ये वित्तीय निकायलाई व्यवस्थित गर्ने हो । सरकारी एवं गैरसरकारी सबै वित्तीय निकायको सेवाप्रवाह सर्वसाधारण नागरिकका निम्ति सहज र सुविधाजनक हुनुपर्छ । लोन प्रवाह सही ढंगले भए नभएको ? प्रवाह गरिएको लोन सदुपयोग भए नभएको ? लोनबाट व्यावसायी लाभान्वित भए नभएको ? हेर्ने, अनुगमन गर्ने गराउने तथा आवश्यक व्यवस्था मिलाउने दायित्वबाट अर्थ मन्त्रालय चुकेकै कारण वित्तीय संस्थाको मनमोजी व्यवहारबाट सर्वसाधारण ऋणी अहिले प्रताडित हुँदै आएका छन् । यस दृष्टिकोणले हेर्दा वित्तीय कारोबारकै कारण कसैले आत्महत्या गरे दुरुत्साहनकर्ताको छिटा अर्थ मन्त्रालयसम्म पुग्छ भन्ने कुरामा मन्त्रालय पनि सजग बनुपर्छ । लोन प्रवाह गर्ने तल्लो निकायको पदाधिकारीउपर दुरुत्साहनकर्ताको आरोपमा कारबाही गरिनुपर्छ ।

अपराधिक प्रवृत्तिले ल्याएको चुनौती ऐनकानुनद्वारा नै नियन्त्रण गर्ने हो । यस क्रममा परम्परागत ऐन कानुनमा सुधार गर्नुपर्छ । आत्मदाह अहिले चुनौतीपूर्ण बनेको छ । यही माघ १९ गति नै कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान जुम्लाको गेट अगाडि ४० वर्षीय सवारी चालक गोकर्ण काकालीले पेट्रोल छर्केर आत्मदाह गर्न लाग्दा प्रहरीले बचाएको जानकारी भएको छ । जनताको जीउधनको रक्षा गर्ने दायित्व राज्यको हो । व्यक्तिको स्वतन्त्रताको नजरले हेर्दा स्वेच्छाले आत्मदाह गर्न लागेको व्यक्तिलाई बचाउने कार्य वैयक्तिक स्वतन्त्रताविरुद्धको मानिन्छ । कानुनकै अर्को नजरले हेर्दा व्यक्तिको ज्यान बचाउने कार्य कानुनसम्मत ठानिन्छ । आत्महत्याको बिरलै घटना व्यक्ति स्वयंसँग सम्बन्धित हुन्छ भने अधिकांश घटना दोस्रो एवं तेश्रोपक्ष सम्बद्ध हुन्छ । दोस्रो वा तेश्रो पक्षको कारणबाट हुने आत्महत्यामा तिनै दुई पक्ष दुरुत्साहनकर्ता हुन्छन् । आत्मदाहको उपरोक्त पछिल्ला घटनाले दुरुत्साहनकर्ताको क्षेत्रलाई अनुसन्धान क्रममा व्यापक बनाउने निर्देशन दिएको छ ।

आत्मदाह गर्न अभिप्रेरित गर्ने दोस्रो पक्ष जतिकै तेश्रो पक्ष वा आधारस्तम्भ मानिने तेश्रो पक्ष वा समाज, सरकारी एवं गैरसरकारी संघसंस्था तथा राज्यको प्रशासनिक दायित्व प्रभावकारी ढंगले सम्पादन नगरी मुकदर्शक बन्ने स्थानीय निकायका सम्बद्ध अधिकारी एवं प्रतिनिधिसमेतलाई आत्महत्या दुरुत्साहनकर्तामा समेटेी कारबाहीको दायरामा नल्याएसम्म आत्मदाह नियन्त्रण हुन सक्दैन ।

चार... किलोमिटर क्षेत्रफलमा बिजुलीको पोल सारेर सकिएको जानकारी दिँदै ढकालले खानेपानीको पाइप सार्ने काम अन्तिम चरणमा पुगेको बताए । यस सडकको पूर्वीखण्डमा ९३ वटा कल्भर्टको निर्माण सम्पन्न भइसकेको भन्दै ढकालले ४८ वटा कल्भर्ट निर्माणको काम भइरहेको जानकारी दिए ।

‘पूर्वीखण्डमा २२ वटा माइनर ब्रिज (साना पक्की पुल) निर्माण हुनुपर्नेमा १२ वटाको निर्माण सम्पन्न भइसकेको छ, पाँचवटामा निर्माण भइरहेको छ भने दुईवटामा काम हुने बाँकी छ’, उनले भने, ‘यहाँ १२ मेजर ब्रिज (ढूला पुल) निर्माणको काम भइरहेको छ । जसमध्ये अहिले बेल्डिहा, मुकुन्दे, गिरुबारी र विजयी खोलामा पुल निर्माणको काम भइरहेको छ । साना फलामे पुल र ढूला पुल दुई लेनका मात्रै भएकाले ती पुल विस्थापित गर्नेगरी चार लेनमा नयाँ पुल निर्माणको काम सडक विस्तारसँगै भइरहेको हो । ‘ सूचना अधिकारी ढकालले हासम्म योजनाको भौतिक प्रगति करिब १८.७ प्रतिशत भएको जानकारी दिए । ढकालका अनुसार सडक विस्तारका क्रममा पूर्वी खण्डमा रु एक अर्ब ७१ करोड ३६ लाख खर्च भएको छ । यस खण्डको कूल बजेट रु नौ अर्ब १५ करोड ७२ लाख ४६ हजार रहेकामा ८५ प्रतिशत ऋण सहयोग एसियाली विकास बैंक (एडिबी)ले उपलब्ध गराउनेछ । सडक निर्माण कम्पनी चाइना स्टेट कन्स्ट्रक्सन इन्जिनियरिङ कर्पोरेसन लिमिटेडका कन्ट्र्याक्ट म्यानेजर (ढेक्का व्यवस्थापक) राजेश भाले प्रतिमहिना तीन प्रतिशतभन्दा बढीका दरले प्रगति भेट्ने गरी काम गरिरहेको बताए । ‘अहिले हाम्रो साइटमा दैनिक एक हजार बढी कामदारले काम गरिरहेका छन्’, उनले भने, ‘यो आर्थिक वर्षमा आयोजनाको ५० प्रतिशत प्रगति हुने गरी काम भइरहेको छ ।’

पहिले कोभिड, रूख कटान तथा

खानेपानीका पाइप र बिजुलीका पोलले सडक विस्तारमा ढिलाइ गरेको भए पनि अब सम्पूर्ण अवरोध सकिएकाले लक्ष्यअनुसारको प्रगति हासिल गरिने उनले बताए । ।

‘परीक्षण कालोपत्र सफल भएपछि अब हामीले थप ठाउँमा कालोपत्रको काम अगाडि बढाउँछौं’, ढेक्का व्यवस्थापक भाले भने, ‘पहिलो चरणको ६ सेन्टिमिटर र दोस्रो चरणमा चार सेन्टिमिटरको थप कालोपत्रको काम हुन्छ ।’

ढूला पुलहरूमध्ये ११ वटामा फाउन्डेसन (पिलर उठाउनका लागि जमिनमा गरिने ढलान) का सकिएको भन्दै भाले त्यसमध्ये छवटा पुलको सबस्ट्रक्चर (जमिनबाट माथि पिलर उठाउने काम) सकिएको बताए । ‘आगामी असारसम्म सबै पुलको सब स्ट्रक्चर सक्नेगरी मेजर ब्रिजको काम भइरहेको छ, अरुण खोलामा माटोमा समस्या आएर काम रोकिएको छ ।’

यस खण्डमा दुई सय १५ वटा कल्भर्ट निर्माण हुनेमा दाउन्ने खण्डमा कल्भर्ट निर्माणको काम सुरु भएको छैन । ‘दाउन्ने खण्डको पाँच किलोमिटरमा ३० वटा कल्भर्ट बन्छन्’, भाले भने, ‘त्यहाँ डाइभर्सन गरेर सवारीसाधन चलाउने अवस्था नभएकाले अहिले एक्साभेटर प्रयोग गरेर दाउन्नेको भित्तो काट्ने काम भइरहेको छ, भित्तो काटेर सकेपछि कल्भर्ट निर्माणको काम सुरु गर्छौं ।’

यो वर्ष ५० प्रतिशत काम सकाएर आगामी वर्ष आयोजनाको काम सम्पन्न गरेर सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने गरी काम भइरहेको भाले बताए ।

नारायणगढ-बुटवल खण्डको एक सय १४ किलोमिटरमध्ये पूर्वीखण्डमा ६५ किलोमिटर सडक पर्दछ । यस खण्डको सहरी क्षेत्रमा चारलेन सडकको अतिरिक्त १७.४ किलोमिटर सडकमा सर्भिस लेन निर्माण गरिनेछ भने दाउन्नेको ४.१ किलोमिटर उकालोमा तीन लेनको सडक विस्तार हुनेछ । सडक विस्तारका लागि ३६ हजार दुई सय ३२ रूख काटिँदछन् ।

महोत्सवमा ५ करोडको कारोबार

अर्घाखाँची, २५ माघ । (गौबुस)

अर्घाखाँची जिल्लाको सदरमुकाम सन्धिखर्कमा शुरु भएको पाँचौँ अर्घाखाँची महोत्सव करिब पाँच करोडको कारोवार गर्दै सम्पन्न भएको छ । अर्घाखाँची उद्योग बाणिज्य संघ र अर्घाखाँची चेम्बर अफ कमर्सको संयुक्त आयोजनामा माघ ११ गतेदेखि संचालन भएको महोत्सव सोमबार सकिएको हो ।

समापन कार्यक्रममा मन्तव्य राख्दै लुम्बिनी प्रदेश सभा सदस्य रामजी प्रसाद धिमिरेले मेला महोत्सवहरूले स्थानीय प्रतिभाको पहिचानसहित आर्थिक चलायमान हुने बताए ।

Sandhikharka Municipality

Office of the Municipal Executive

Sandhikharka, Arghakhanchi

Invitation for Sealed Quotation

Date of First Publication: 2079/10/26 (9thFebruary 2023)

- Sandhikharka Municipality invites sealed quotations from registered Suppliers for the supply & delivery of following Steel Parts mentioned below in the table.
- Eligible Bidders may obtain further information at the office of **Sandhikharka municipality, Sandhikharka,Arghakhanchi or contact 9857076111/9857029599/9851128510 e-mail: Sandhikharkamunicipality@gmail.com** or may visit PPMO e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp.
- The Bidders/Fabricators with experience of successfully completing fabrication and supply of steel parts for minimum five trail bridges within last five years and enlisted by DoLI ([HTTP://WWW.NEPALTRAILBRIDGES.ORG.NP/2015/FABRICATORS](http://WWW.NEPALTRAILBRIDGES.ORG.NP/2015/FABRICATORS)) are eligible for bidding. New fabricators may apply in joint venture with an eligible firm having the required experience. Fabricators who are not enlisted by DoLI may also apply. However, bids of such fabricators shall be considered responsive only in case fabricators fulfill the requirements
- Bidder should submit their bid electronically by downloading the bidding documents for e-submission from PPMO’s e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp . Bidders should deposit the cost of bidding document in the Project’s Rajaswa (revenue) account as specified below .

Information to deposit the cost of bidding document in Bank:
Name of the Bank: *RastriyaBanijaya Bank* **Name of Office : SANDHIKHARKANP.PA.(GA-1-1)-AANTAR**
Office Account no.::3050100301010002Rajaswa (revenue) Shirshakno. :*AntarikRajshow*

- Electronic bids must be submitted through PPMO’s e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp before **12:00 PM on 24thFebruary 2023**.The bids will be opened in the presence of Bidders’ representatives who choose to attend at **24th February2023, 12:10 PM** at the office of ***Sandhikharka Municipality, Sandhikharka, Arghakhanchi***.
- If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.
- The Purchaser reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the bidding document without assigning any reason, whatsoever.

Chief Administrative Officer

Pratappur Rural Municipality

Office Of The Rural Municipal Executive

Belatari, Nawalparasi (Ba.Su.Pa.)

Lumbini Province, Nepal

Date of publication: 2079/10/26

- Pratappur Rural Municipalityinvites electronic bids from eligible bidders for the construction of followings works under National Competitive Bidding procedures.

S.N	Contract Identification No	Description Of Work	Estimate amount (Without VAT)	Last Date & Time	Bid Security Amount(Nrs)	Bid Document Fee (Nrs)
1.	PRM/BLDG/NCB/W/10-079-80	Ganesh ma.bi. jagarnathpur ,pratappur-07, 4 kothe bhawan nirman	53,02,930.62	Bid Submission 2079/11/28, 12:00 Pm Bid Opening 2079/11/28, 2:00 Pm	1,35,000.00	3,000.00
2.	PRM/BLDG/NCB/W/11-079-80	Aalu bhandar ka lagi cold store nirman wada no.1	63,07,416.00	Bid Submission 2079/11/28, 12:00 Pm Bid Opening 2079/11/28, 2:00 Pm Bid Opening 2079/11/28, 2:00 Pm	1,60,000.00	3,000.00

- Electronic bids must be submitted to the office Pratappur Rural Municipality,Belatari, Nawalparasi (Ba.Su.Pa.)through PPMO website www.bolpatra.gov.np/egp.
- Information to deposit the cost of bidding document in Bank:
Name of the Bank:*Global IME Bank Ltd.*,Name of Office : Pratappur Rural Municipality
Office Account no.: K604010000016
- Information to deposit the Bid Security Amount(Nrs) in Bank:
Name of the Bank:*Global IME Bank Ltd.*,Name of Office : Pratappur Rural Municipality
Office Account no.: K604010000005
- Pratappur Rural Municipality, Belatari Nawalparasi(Ba.Su.PA.)reserves the right to reject or accept or candle any bid partially or fully without assigning any reason , whatsoever.
- Other mandatory information as per PPA and PPR.

सार्वजनिक यातायातलाई व्यवस्थित गरौं

- सार्वजनिक यातायातका साधनमा यात्रा गर्दा सामाजिक मर्यादा र शिष्टाचारको पालना गरौं ।
- यात्रु, चालक र सहचालकले एक आपसमा मर्यादित र शिष्ट व्यवहार गरौं ।
- सार्वजनिक यातायातका साधनमा हानी नोक्सानी नपुऱ्याऔं ।
- सवारी साधनमा भाडादर देखिनेगरि टाँसी तोकिएको भाडादर मात्र लिनेदिने गरौं ।
- सार्वजनिक यातायात सञ्चालनको समय तालिका सार्वजनिक गरी त्यसको पालना गरौं ।
- तोकिएको स्थानमा मात्र यात्रु उकाल्ने र ओराल्ने गरौं ।
- आरक्षित सिटमा सम्बन्धीत यात्रुलाई नै प्राथमिकता दिऔं ।
- ट्राफिक नियमको पालना गरौं ।

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

आन्तरिक मामिला, कानून तथा सञ्चार मन्त्रालय

राप्ति उपत्यका (देउखुरी), नेपाल